

Серыя «У дапамогу педагогу» заснавана ў 1995 годзе

Навукова-метадычны часопіс

Выдаецца з IV квартала 1995 года

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі

№ 640 ад 04.09.2009, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь

Выходзіць штомесяц з II паўгоддзя 2005 года

№ 9(239)•2021

верасень

БЕЛАРУСКАЯ МОВА І ЛІТАРАТУРА

Рэдакцыйная калегія

Галоўны рэдактар

Алесь Іванавіч БЕЛЬСКІ, доктар філалагічных навук, прафесар

Першы намеснік галоўнага рэдактара

В. І. ІЎЧАНКАЎ, доктар філалагічных навук, прафесар

Намеснік галоўнага рэдактара

І. У. БУЛАЎКІНА, галоўны спецыяліст
упраўлення агульнай сярэдняй адукацыі
Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

А. У. БЕЛЬСКАЯ, адказны сакратар

Р. А. БАРАВІКОВА, лаўрэат Дзяржаўнай
прэміі Рэспублікі Беларусь

А. І. БЕЛАЯ, доктар філалагічных навук,
кандыдат педагагічных навук, дацэнт

Г. М. ВАЛОЧКА, доктар педагагічных навук, прафесар

Л. М. ГАМЕЗА, доктар педагагічных навук, дацэнт

Я. В. ЕСІС, настаўнік вышэйшай катэгорыі
сярэдняй школы № 16 г. Мазыра

М. В. ЖУКОВІЧ, настаўнік-метадыст, намеснік
дырэктара па вучэбнай рабоце сярэдняй школы № 1
імя В. Х. Галаўко г. Бяроза

В. У. ЗЕЛЯНКО, доктар педагагічных навук, дацэнт

Т. У. ЛОГІНАВА, начальнік аддзела
метадычнага забеспячэння гуманітарнай адукацыі
Нацыянальнага інстытута адукацыі

А. А. ЛУКАШАНЕЦ, доктар філалагічных навук,
прафесар, акадэмік НАН Беларусі

А. М. МАКАРЭВІЧ, доктар філалагічных навук, дацэнт

Т. І. МАРОЗ, кандыдат педагагічных навук, дацэнт

М. І. НАВУМЧЫК, настаўнік-метадыст,
намеснік дырэктара па вучэбна-метадычнай рабоце
Маларыцкай раённай гімназіі

З. І. ПАДЛІПСКАЯ, член праўлення
Саюза пісьменнікаў Беларусі

А. К. ПЕКАЧ, настаўнік-метадыст ліцэя № 2 г. Мінска

В. У. ПРАСКАЛОВІЧ, доктар педагагічных навук, дацэнт

М. Р. ПРЫГОДЗІЧ, доктар філалагічных навук, прафесар

Т. М. ПУЧЫНСКАЯ, кандыдат педагагічных навук,
дацэнт

С. Л. РУМЯНЦАВА, настаўнік-метадыст
сярэдняй школы № 15 г. Наваполацка

А. В. РУЦКАЯ, заслужаная настаўніца Беларусі

Н. С. СТАРЖЫНСКАЯ, доктар педагагічных навук,
прафесар

Г. І. ШМАЯНKOBA, настаўніца вышэйшай катэгорыі,
намеснік дырэктара па вучэбнай рабоце сярэдняй
школы № 27 г. Магілёва

І. Ф. ШТЭЙНЕР, доктар філалагічных навук, прафесар

Заснавальнік і выдавец —
РУП «Выдавецтва «Адукацыя і выхаванне»»
Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Вул. Будзённага, 21, 220070, г. Мінск
тэл.: (017) 393-93-20 (адк. сакратар)
тэл.: (017) 353-03-22 (аддз. маркетынгу)
факс: (017) 257-91-49.
E-mail: belmova@aiv.by (часопіс),
aiv@aiv.by (выдавецтва), <http://www.aiv.by>

БЕЛАРУСКАЯ МОВА І ЛІТАРАТУРА

Запрашаем на ўрок

- 3** *Каравай Д. А.* Урок па тэме «Загадкі» ў V класе
7 *Плёска К. С.* Уладзімір Караткевіч. «Нямоглы бацька» (урок у V класе)
11 *Халамеева В. М.* Ян Баршчэўскі. Апавяданне «Вужыная карона» (урок у VI класе)
14 *Грышчык Т. Л.* Лявон Случанін. «Рагнеда» (урывкі з паэмы) (урок у VI класе)
16 *Сазонава Т. А.* Францыск Скарына: асветнік, гуманіст, патрыёт (урок у IX класе)

Методыка і вопыт

- 22** *Несцяровіч С. У.* Жыццё і дзейнасць Францыска Скарыны (навучальна-пазнавальны комплекс, IX клас)
32 *Зелянко С. В.* Беларуская мова сярод моў свету (дапаможны матэрыял для настаўніка)
36 *Якімовіч А. М.* Вывучаем беларускі правапіс: практыкум

Рыхтуемца да алімпіяды

- 40** *Караткевіч В. І., Шаршнёва В. М., Караткевіч І. І.* Матэрыялы заключнага этапу рэспубліканскай алімпіяды па вучэбных прадметах «Беларуская мова» і «Беларуская літаратура» (2021 год, X клас)
47 *Варановіч В. Л., Шарпава А. В.* Заключны этап рэспубліканскай алімпіяды: аналіз заданняў і парады (X клас)

Навуковыя публікацыі

- 52** *Чаркес Т. У.* Асаблівасці эвалюцыі вясельнага сюжэта ў баладзе XIX — XXI стагоддзяў

Пазакласная работа

- 60** *Есіс Я. В.* Тэма кахання ў лірыцы Максіма Багдановіча (інтэлектуальная гульня «Чорны кот» у IX—X класах)

Займальны матэрыял

- 64** Ніл Гілевіч: жыццё і творчасць: крыжаванка. *Склала Т. А. Троцкая*

На **другой старонцы вокладкі** — партрэт Алеся Ставера (1929—1995). *Мастак А. Ю. Прынькова.*

На **трэцяй старонцы вокладкі** — фотаздымак помніка Францыску Скарыне ў алеі славы беларускай навукі пры Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. Усталяваны ў 2021 годзе. Кіраўнік праекта Армэн Сардарай, скульптары Алена і Аляксей Хараберушы. *Фота К. К. Шастоўскага.*

Дасылаючы матэрыялы для публікацыі ў нашым часопісе, аўтары тым самым перадаюць выдаўцу невыключныя маёмасныя правы на ўзнаўленне, распаўсюджванне, паведамленне для ўсеагульнага ведама і іншыя магчымыя спосабы выкарыстання твора без абмежавання тэрыторыі распаўсюджвання (у тым ліку ў электроннай версіі часопіса).

Рэдактары А. У. Бельская, В. Д. Дзяруга. Карэктар А. У. Бельская. Камп'ютарны набор А. У. Бельскай, І. М. Кузьмянковай. Макет і вёрстка І. М. Кузьмянковай.

Выхад у свет 27.09.2021. Фармат 60×84¹/₈. Папера афсетная. Друк афсетны. Ум. друк. арк. 7,44. Ул.-выд. арк. 6,02. Тыраж 1062 экз. Заказ 115. Цана свабодная.

Адрас рэдакцыі часопіса «Беларуская мова і літаратура»: Вул. Будзённага, 21, 220070, г. Мінск, тэл.: 393-93-20.

Надрукавана ў таварыстве з абмежаванай адказнасцю «СУГАРТ».

ЛП № 02330/427 ад 17.12.2012. Вул. Кнорына, д. 50, корп. 8, каб. 305, 220103, г. Мінск